

MIHAI EMINESCU- REPREZENTANT AL ROMANTISMULUI ROMÂNESC

Termenul de „romantism” a fost o preocupare pentru mulți cercetători de istorie literară, iar soluțiile propuse pentru definirea termenului au prezentat adesea contradicții totale.

Romantismul, curent literar de amploare europeană, apărut în Franța și Germania în prima jumătate a secolului al XIX-lea, s-a extins în toată Europa și a pătruns și în literatura noastră. Această mișcare artistică a apărut ca o reacție față de clasicism, față de stilul sau academic și față de regulile lui formale care asigură echilibrul dintre formă și conținut, negându-le pe acestea¹.

Punctul de plecare în evoluția termenului însuși apare sub forma „romant” în limba franceză veche, cuvânt care derivă din forma latină târzie „romanticus”. În limba engleză termenul este atestat pentru întâia oară în 1659, sub forma „romantic”, în legătură cu cuvântul francez „romance”. Acceptiunea generală a termenului este aceea de naratiune poetică în versuri, ca și în literatura franceză veche. Cu timpul termenul își specializează înțelesul, devenind o naratiune de imaginație care poate fi redată în versuri sau în proză. Mai târziu, semnificația cuvântului va fi de naratiune de imaginație, de fantezie, scrisă exclusiv în proză, la fel cum se prezentau poemele epice în secolul al XVIII-lea, după decăderea poeziei epice cavaleresti. Extinzându-și sfera, el se va aplica tablourilor din natură și artei grădinaritului, având semnificația generală de pitoresc; astfel, un peisaj romantic va însemna un peisaj pitoresc. Cuvântul și-a îmbogățit sensurile în ambianța literară a secolului al XVIII-lea. În lupta care se dădea în acest secol între rațiune și sentiment, el s-a asociat cu în mod spontan partidei sentimentale. În cele două curente principale ale secolului – luminismul și preromantismul, termenul de preromantism a fost utilizat spre a desemna formele incipiente ale romantismului, cu alte cuvinte literatura sentimentală a secolului. Pentru denumirea noului fenomen, epoca întrebuintă perifrază: „este vorba de inimile sau sufletele simțitoare, de ceea ce știința denumeste în general « *les cœurs tendres* » sau « *les âmes sensibles* »”. Sentimentului i se adaugă imaginația fără fraudă, spiritele sunt tot mai mult atrase de fantastic; peisajul pitoresc își pierde liniștea contururilor, el devine un peisaj abrupt, un peisaj salbatic.

Prin creația lui Mihai Eminescu, romantismul românesc se va prelungi și în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, în timp ce în literatură europeană, odată cu simbolismul, își făcuse deja apariția și se maturiza o nouă sensibilitate artistică.

În literatura română, romantismul se manifestă cu precădere în perioada pașoptistă prin creația lui Grigore Alexandrescu, autor al meditațiilor pe teme istorice: *Umbra lui Mircea la Cozia*, *Răsăritul lunii*. *La Tismana* și *Mormintele*. *La Drăgășani*; Ion Heliade-Rădulescu, autor al baladei *Zburătorul*; Costache Negruzzi, creatorul nuvelei istorice, *Alexandru Lăpușneanul*, și sentimentale, *Zoe*, *O alergare de cai*; B. P. Hasdeu, autor al dramei istorice *Răzvan și Vidra*; Vasile Alecsandri autorul dramei *Despot-vodă* și al volumelor de *Legende*, *Doine* și *lăcrămioare*, Dimitrie Bolintineanu, Gh. Asachi, Alecu Russo.

---

¹ George Călinescu, *Istoria literaturii române.*, Edit. Minerva, București 1973, pg. 68.

Culmea romantismului românesc va fi atinsă în deceniile opt și nouă ale secolului al XIX-lea, prin creația lui Mihai Eminescu.

Mihai Eminescu reprezintă în literatura română o întruchipare a absolutului, un reper mereu actual pentru creatori *Ce a fost și ce a devenit Eminescu este rezultatul geniului său înăscut, care era prea puternic în a sa proprie ființă încât să-l fi abătut vreun contact cu lumea de la drumul său firesc*².

Eminescu este cel mai mare poet național care exprimă cel mai bine și cel mai complet spiritualitatea românească. El este cel mai mare poet romantic din literatura română și ultimul mare romantic în ordine cronologică în literatura universală. Prin varietatea temelor, motivelor, prin profunzimea gândirii și perfecțiunea formei, poezia lui Eminescu se constituie în primul mare model de univers poetic din lirica românească. *Fără Eminescu am fi mai altfel și mai săraci*³ afirma Tudor Vianu. Mihai Eminescu nu este *un romantic întârziat*, ci se include în marele curent romantic universal manifestat la diferite popoare.

Eminescu reprezintă o valoare și pe plan internațional, el îmbogățind trăsăturile romantismului prin elemente noi ale creației lui. Operele sale stau alături, în literatura universală, de cele ale altor romantici ca Victor Hugo, Novalis, Byron.

Prin prezentarea condiției geniului (motiv cunoscut în opera lui Byron, Vigny, Lermontov) și prin titanism (afirmat la romanticii Jean Paul în Germania, Keats în Anglia, Victor Hugo în Franța), Eminescu se situează printre cei mai mari romantici universali ultimul cronologic.

Estetica romantică neagă clasicismul evidențiind spiritul de revoltă și dorința de înnoire a lumii. Poetul și-a mărturisit apartenența la curentul romantic în poezia *Eu nu cred nici în Iehova. Nu mă-încântați nici cu clasici/Nici cu stil curat și antic/Toate-mi sunt de o potrivă/Eu rămân ce-am fost romantic.*

Înțelegând astfel personalitatea lui Eminescu, înțelegem totodată una din părțile esențiale ale operei sale literare: bogăția de idei, care înalță toată simțirea lui (*căci nu ideea rece, ci ideea emoțională face pe poet...*)⁴

---

² Titu Maiorescu, *Critice*, Edit. Eminescu, București, 1978, pg. 300

³ Tudor Vianu, *Poeziile lui Eminescu*, Edit. Eminescu, București, 1930, pg. 28

⁴ Titu Maiorescu, *Critice*, Edit. Eminescu, București, 1978, pg.304